

BÖLÜM 7

HİPOTEZ TESTLERİ VE İSTATİSTİKSEL ÇIKARIM

İlker ÜNAL¹

GİRİŞ

Sağlık alanındaki araştırmacıların mutlaka yollarının kesiştiği istatistik disiplini, genellikle çok karışık ve anlaşılması güç olarak görülmektedir. Araştırmacılara, çalışmalarında istatistiksel değerlendirmenin nasıl yapıldığı ve sonucun nasıl yorumlanması gerektiği kısımları zorlayıcı gelmektedir. Bu düşüncenin arkasında, özellikle konunun anlatılmasında kullanılan dilin karışık olması ve ilköğretim yıllarından beri öğrenme sürecinde hep karşımıza “anlatılanları günlük hayatta nerede kullanacağız?” sorusu ile çıkan problem-çözüm ilişkisinin kurulamaması yatmaktadır.

İstatistiğin anlatılmasındaki dil karmaşasının ana nedeni, konu içeriğinin teknoloji çağının sağladığı olanakları kapsayacak şekilde güncellenmemesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin klasik anlatımlarda, sağlık alanında istatistiğin en sık kullanıldığı alanlardan biri olan hipotez testlerinde test istatistiği elle hesaplanır. Daha sonra bu değer ilgili tablo değerine bakılarak yorumlanır. Ancak özellikle bilgisayar teknolojileri ve yazılımların gelişmesi ile birlikte günümüzde bu tip hesaplamaların elle yapılmaması, klasik anlatımdaki hesaplama yolunun gerekliliğinin sorgulanmasına neden olmuştur.

Bir araştırmacı istatistik konusunda önyargılı da olsa, çalışmasına bu disiplinin sağlayacağı katkıyı bilmektedir. Ancak özellikle problem-çözüm ilişkisini kurabilmek, istatistiğin daha iyi anlaşılabilir ve daha doğru uygulanabilir olmasını sağlayacaktır.

¹ Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik AD. ilkerun@cu.edu.tr

Şekil 2. Sayısal ölçümler için temel düzeyde test seçim diyagramı

KAYNAKLAR

1. Liddell & Scott *A Greek-English Lexicon*, Oxford: Clarendon Press; 1940.
2. Fisher, Ronald. *Statistical Methods for Research Workers*. Edinburgh: Oliver & Boyd; 1925.
3. Cochran, W. G. *Errors of Measurement in Statistics*. Technometrics, 1968; 10(4), 637-666. <https://doi.org/10.2307/1267450>
4. Fisher, Ronald. *The Design of Experiments (9th ed.)*. New York: Macmillan; 1971.
5. Richard A. Johnson & Gouri K. Bhattacharyya. *Statistics, Principles and Methods (6th Edition)*. New York: John Wiley & Sons, Inc; 2010